

Espoon suomenkielisen perusopetuksen palautumissuunnitelma

Opetuksen järjestäjä (perusopetuksen tulosyksikkö) linjaa kuntatasoiset toimenpiteet ja ohjaa kouluja täsmentämään koulun sekä henkilöstön ja oppilaan tason suunnitelman osana lukuvuosisuunnitelmaa.

Tietoa pandemian vaikutuksista on kerätty koulujen rehtoreille toteutetun kyselyn avulla sekä oppilas, - ja henkilöstökyselyn vastauksia hyödyntäen. Palautumissuunnitelmassa on kuvattu ne paikalliset toimenpiteet, joita koronasta toipuminen vastausten pohjalta edellyttää ja joita opetushallitus suosittelee. Näiden pohjalta on kiteytetty kuntatasoiset tavoitteet ja jäsennetty niihin liittyvät keskeiset toimenpiteet palautumiselle. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjattavia koulukohtaisia kysymyksiä on osin tarkennettu rehtoriseminaarissa saatujen palautteiden pohjalta, ja niillä täsmennetään koulukohtaisia toimenpiteitä suhteessa kuntatasoisiin tavoitteisiin.

1. Rakennetaan yhdessä uudenlaista, sujuvaa, hyvinvoivaa ja turvallista arkea *kriisijohtamisesta takaisin normaaliin*

Lukuvuoden alkaessa kouluille tulee antaa aikaa palautumiseen, työrauhan luomiseen ja yhdessä tekemisen totutteluun. Koulun johtamisen johdonmukaisuuden sekä henkilöstön palautumisen tukeminen esimerkiksi työnohjauksen kautta on keskeistä. Opettajalla on keskeinen rooli niin oppimisen tukemisessa kuin oppilaiden tulevaisuususkon luomisessa, joten koulu yhteisössä on tärkeää huolehtia opettajien osaamisesta, hyvinvoinnista ja jaksamisesta.

2. Turvataan elämänmyönteiset, yhteisöstä voimaa ammentavat rutiinit *yhteisöllisyyden ja kohtaamisten lisääminen*

Lukuvuoden alkaessa opetusta suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota koko koulu yhteisön yhteisöllisyyden elvyttämiseen sekä uudelleen ryhmäytymiseen. Koulun yhteisöllisen kulttuurin lisääminen, retket, hyvinvointia tukeva välituntitoiminta, yhteiset tempaukset tai teematunnit, kohtaamiset, juhlat ja yhteistyö nuoristoimen kanssa tukevat osaltaan oppilaiden turvallisen arjen muodostumista ja koko koulu yhteisön sosiaalisen hyvinvoinnin palautumista. Esimerkiksi oppilastiimien, oppilaskuntatyön, tukioppilastoiminnan ja Verso-tiimien kautta vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja palautetaan kokemusta arjen hallinnan tunteesta ja vaikutusmahdollisuuksista.

3. Varmistetaan henkilökunnan ja oppilaiden jaksaminen sekä oppilaiden mahdollisuus oppia ja saada riittävästi ohjausta ja tukea *varhainen puuttuminen ja turvallinen, rauhallinen arki*

Lukuvuoden alkaessa kouluissa käydään osallistavaa keskustelua oman koulun tilanteesta ja pohditaan tapoja, joilla eri-ikäisten ja moninaisten oppilaiden kanssa käsitellään koronapandemiaan liittyviä kokemuksia, vaikutuksia ja tunteita. Oppimisen tuen järjestäminen, opiskeluun tarvittava pedagoginen tuki sekä oman äidinkielen opetuksen järjestelyt käynnistetään heti lukuvuoden alkaessa. Oppilaiden yksilöllisten oppimis- ja opiskelunvalmiuksien vahvistamisen keinoja suunnitellaan ja toteutetaan opettajayhteistyönä. Lisäksi huomioidaan mahdollisissa erityisissä opetusjärjestelyissä olleiden oppilaiden paluu kouluun.

4. Paikallisesti tai joidenkin oppilaiden/oppiaineiden näkökulmasta on voinut syntyä hyvinvointi- tai oppimisvajetta, jota tulee selvittää ja paikata erilaisin keinoin *lisäresurssit, kelpoinen henkilöstö, laitteiden, yhteyksien ja materiaalien saatavuus ja saavutettavuus*

Koronaepidemian paikallisia vaikutuksia arvioidessa on haasteellista erottaa, mitkä ongelmista tai lisääntyneestä avun tarpeesta ovat yksinomaan pandemian aiheuttamia. Palautumisen mahdollistamiseksi kouluissa on tarpeen kartoittaa, arvioida sekä suunnitella tukitoimenpiteitä mahdollisten pandemiasta johtuvien oppimisen aukkojen paikkaamiseksi.

Pandemian aikana kehitetyt tai havaitut positiiviset käytänteet tehdään näkyväksi ja otetaan osaksi koulun toimintatapoja. Esimerkiksi poikkeustilanteessa muodostuneet hyvät etäyhteyksiä hyödyntävät, sähköisen opetuksen käytänteet sekä kehittyneet tietotekniset valmiudet vakiinnutetaan osaksi koulujen toimintaa. Digitaalisten ja digipedagogiikan juurruttaminen osaksi oppilaiden kouluarkea varmistetaan huolehtimalla laitteiden riittävydestä ja saatavuudesta.

Osallistavan ja yhteisen suunnittelun avulla luodaan luottamusta tulevaan. Opetuksen järjestäjä tukee osaltaan sitä, että opettajien luottamus omaan osaamiseen, jaksamiseen ja yhteisönsä tukiverkkoon säilyy ja vahvistuu. Opetuksen järjestäjä työnantajana varmistaa ammattitaitoisen henkilöstön ja riittävien resurssien saatavuuden ja päättää henkilöstön työn organisoinnista.

5. Opetuksen järjestäjä ja koulut miettivät yhteistyössä, miten oppimis- ja hyvinvointivajetta paikataan, miten oppilaiden oppimista ja hyvinvointia tuetaan sekä millä keinoin vahvistetaan tulevaisuususkoa

oppilashuollon tuki ja rooli keskeinen, kodin ja koulun yhteistyön uudelleenrakentaminen

Kiinnittyminen koulu yhteisöön ja sen tuttuihin arkisiin rutiineihin sekä vuorovaikutussuhteisiin tukee turvallisuuden kokemusta. Lapsille ja nuorille tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia vaikuttamiseen sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamisen tapojen suunnitteluun. Opettajat ja oppilaskunta käsittelevät pandemiaan liittyviä asioita ikätasoisesti oppilaiden kanssa ja yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä tukee tarvittaessa. Pandemian aiheuttamia tunteita ja kokemuksia voidaan lisäksi prosessoida eri oppiaineissa eheyttämisen keinoin. Palautumissuunnittelussa huomioidaan, että oppilashuolto on kaikkien koulun aikuisten yhteinen tehtävä ja sitä toteutetaan ensisijaisesti yhteisöllisenä ja ennaltaehkäisevänä keinona.

Pandemia-ajanjakso ja sen aikaiset kokemukset ovat vain yksi osa lasten ja nuorten elämää. Aikuisten tehtävänä on osoittaa, ettei poikkeusaika määritä heidän mahdollisuuksiaan nyt tai tulevaisuudessa. Koulussa opettaja tiedostaa, että alaluokkien oppilaiden suhtautuminen tulevaisuuteen voi olla erilainen kuin yläluokilla. Alaluokkien toiminnassa on merkityksellisintä keskittyä turvallisen arjen luomiseen, kun taas yläluokkien oppilaiden kanssa tulevaisuuden pohdinta ja siihen liittyvien taitojen vahvistaminen voi olla keskeistä. Tulevaisuususkoa vahvistavaa vuorovaikutusta voidaan tukea myös koulun muun moniammatillisen henkilöstön avulla esimerkiksi kutsumalla yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä mukaan oppitunneille.

Huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä uudelleenrakennetaan ja ylläpidetään etätapaamisten tuomia uusia mahdollisuuksia vanhempien osallistamisessa. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttotaustaisten oppilaiden huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Koulukohtaiset täydentävät kysymykset laaditaan osana lukuvuosisuunnitelmaa 2022-2023:

1. Millä keinoin koulussamme mahdollistetaan arjen työrauha osana palautumista?
2. Millä keinoin koulussamme vahvistetaan lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta ja tulevaisuususkoa?
3. Millä keinoin koulussamme tasataan oppimisvajeen aiheuttamia haasteita?
4. Miten koulussamme huomioidaan mahdolliset erityisissä opetusjärjestelyissä opiskelevat oppilaat ja kouluun paluu?
5. Millä keinoin koulussamme lisätään koulu yhteisön hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöön kuulumisen tunnetta?